☞ Opponit̃ p̃mo Et videtur ꝙ assi/gnatio ñ euanescat ꝑ emãcipationẽ ꝑ.l. vtrũ.ff.eo. ¶ Solutio ¶ In illa.l. dicit̃ ꝙ assignatio facta est emãcipato. Sz di/citur ꝙ assignatio q̃ facta est existẽti in ptãte ꝑ emãcipationez euanescit. Aliq̃ tñ dicũt ꝙ emancipato nõ p̃t assignatio fieri et illi respondent ad legẽ allegatã in oppositũ ꝙ ibi ñ dicit̃ assertĩe ꝙ assi/gnatio p̃t fieri emãcipato. sed querit̃ an sibi fieri posset. et ita vult azo.

¶ Opponitur scd̃o. Et videt̃ ꝙ nõ be/ne dicit̃ in tex. ꝙ ista facultas assignãdi solũ dat̃ ad eos qui sunt in ptãte. qꝛ te/xtus prius dicit ꝙ ista assignatio nõ so/luz fit filio et nepoti. sed etiã filie ⁊ ne/pti. Modo cõstat ꝙ neptis ẽ in ptãte a/ui. s̃ de patria ptãte ·§· fi. ¶ Solutio Istud põt intelligi de nepte ex filio ad neptẽ. tñ ex filia p̃t trãsmitti istud ius si sit assignatũ filie.

Titulus X

¶ De bonorumpos/sessionnibus.

¶ Continuat̃ sic. Dictũ est sup̃ de suc/cessionibus que deferuntur iure ciuili. Modo hic tractat̃ de successiõibus que deferuntur iure p̃torio q̃lis est bonorũ possessio. et ideo iste titulus rubricat̃ de bonoꝝ possessionibus.

Ius bonorum.

Sũmat̃ sic. Bonoꝝpossessiões introducte sunt a pretore ad emendãdũ seu cõfirmãdũ ius ciuile. Et cõpetunt tã succedentib⁹ ex testamento q̃ ab in/testato. hoc dicit.

☞ Notandũ p̃mo. ꝙ bonoꝝpossessio p̃t sic diffiniri. Est ius ꝑsequendi retinẽ di q̃ p̃rimonij. qd̃ cuiuscũq̃ fuerit cum is morit̃. Et est differentia int̃ bonoꝝ possessionẽ et possessionẽ bonorum. nõ obstãte ꝙ Aristo. dicit in scd̃o periher/menias ꝙ noĩa et v̄ba trãsposita idez si gnificãt. qꝛ bonoꝝpossessio ẽ nomen iu ris. et significat bñficiũ datũ a p̃tore vt ff. de bo. pos. l. iij ·§· bonoꝝ. Sz possessio bonoꝝ est nomẽ facti. et cõpetit qñ ali/quis obtinet seu tenet rem et est ꝓprie corꝑaliũ. Res enĩ incorꝑales nõ possi/dent̃. sed q̃si possident̃ vt. l. seruus ·§· in/corꝑales. ff. de acquiren. reꝝ domi.

¶ Notandũ scd̃o. ꝙ posthumus alien⁹ iure ciuili olim nõ potuit institui heres Si tñ fuẽat institutus dabat̃ sibi bono rumpossessio. nõ iure ciuili sed iure pre torio. Et fiebat bonoꝝ possessor et non heres. Hodie ãt ex cõstitutiõe dñi Iu stiniani. p̃t institui vt etiã fiat heres iuẽ ciuili. vt h̃ in tex.

¶ Notãdũ 3°. Qꝛ p̃tor trib⁹ modis dat bonorũpossessionẽ scz̃ ex testõ. et abin/testato. et etiã dat illis bõꝝpossessionẽ q̃ sunt heredes iure ciuili. vt h̃ in fi. text⁹

☞ Opponit̃ p̃mo sic Et videt̃ ꝙ po/sthumus alien⁹ bñ possit institui heres ꝑ ·§· posthumus. s̃ de lega. ¶ Solutio Quãdo dicit̃ h̃ ꝙ posthum⁹ alien⁹ nõ instituitur heres intelligitur iure ciuili antiquo. Sed ille ·§· allegatus in opposi/tum loquitur de iure pretorio.

¶ Opponitur scd̃o Et videtur ꝙ nõ be ne dicitur hic in fine textus ꝙ bonoruz possessio datur illis ad quos ꝑtinet he/reditas iure ciuili ꝑ.l. idem ·§· sed an si. ff uau. caupo. stabula. ¶ Solutio ¶ Illa.l. vult ꝙ qñ remediũ iuris ordinarij põt habere locũ tũc cessat ex̃ordinariũ. qd̃ ẽ veꝝ qñ extraordinariũ ꝯriat̃ ordinario Sed si ordinariũ iuuet̃ ꝑ extraordina/rium tũc nõ est veꝝ. vt hic et. l. in cause ·§· sed si interest. ff. de mino. Si eĩ minor sit lesus p̃t agere contra tutorẽ vel con tra decipientem. l. etiã. C. si tutor vel cu ra. interue. Et ita in vno libello p̃nt ac cumulari remediũ ordinariũ et ex̃ordi/nariũ. Põt eĩ minor dicere contractum

nullū.et petere se restitui in integrum vt in.c.ꝯstitutus. extra de in integrum restitutione.

Quos aūt. Sūmat sic. Solo iure p̄torio nemo p̄t fieri heres sicut ꝑ legē vel senatuscōsultū.seu ꝑ ꝯstitutiones principales sed bene fit loco heredis vt dicat bonorū/possessor.hoc dicit.

☞ Notanduz ꝑmo .ꝙ quādo h̄ dicit ꝙ solus p̄tor nō p̄t facere heredez. hoc debet intelligi directe. Nā iure p̄torio p̄t aliquis fieri heres vtiliter. Et ideo si quis habens hereditatez ꝑ bo.posses. iure p̄torio tantū. vellet intētare dire/ctas actiones succūberet. Ex quo patz vna differentia int̄ hēditatē et bo.pos. Est etiā alia dr̄a. qꝛ hereditas adit̄ solo animo vt in.§.pro herede.s̄ de hēduz q̄lita. et differentia. Sed bonoꝝposses/sio acquirit̄ mediāte iudice.C. q̄ ad bo/noꝝpossessionē admit.possūt.l.fi. Est et alia dr̄a.qꝛ hereditas nō acquirit̄ ꝑ aliū vt.l.paulus.ff.de acquiren. hereditate. Sz bene bonoꝝpossessio vt.l. iij.§.acq̄/re.ff. de bo.posses. Adhuc est alia diffe/rentia.qꝛ filius nō p̄t adire hereditatez nisi iussu patris vt.l.si quis mihi.§.iussu ff.de acquiren.heredita.sz in bonoꝝpos/siōe sufficit ratificatio vt.C.qui admit. ad bonoꝝpossessionē possunt.l.i. Diffe/runt etiaz. quia hereditas p̄t peti infra xxx.annos vt.l.licz.ff.de acquiren.here dita. Vel s̄m aliquos p̄t semꝑ peti etiā infra mille ānos vt in glo.in.l.cū antiq̄/oribus.C.de iure deliberan. Sed bōꝝ/possessio debet peti infra annuz.vel in/fra centū dies.vt.j.eo.§.cū igit̄.

¶ Notandū scd̄o. ꝙ successiones sunt ampliande et nō restringende. Et ideo ius ciuile dicit̄ h̄ angustissimū. quia re/strinxit successionē ad suos heredes. et ad agnatos integrum ius habentes.vt s̄ de heredita.que abintesta.deferuntur §.i.et de legit.agnato.succes.§.i.

Sunt autem. Decem sunt bonorūpossessiones quaꝝ due dant̄ ex testamento et octo abintestato.hoc dicit.

☞ Notādū est.ꝙ ꝑma bonoꝝposses/sio vocat̄ cōtra tabulas et dat̄ liberis p̄teritis siue emancipatis.siue existenti/bus in ptāte vt.l. maximuz viciū in ꝑn cipio.C.de libe.p̄teri. Ex quo ptz ꝙ li/beri p̄teriti existentes in ptāte habent duas vias cōtra testamētū patris.vnā q̄ dicāt testamentū nullū vt s̄ de exhere da.libero.§.i. Aliā qua dicāt testamētū ānullandū ꝑ cōtra tabu. de iure p̄torio q̄ nemo p̄t fieri heres. nec desinē heres eē vt s̄eo.§. quos aūt.et.C. de libe.p̄te ri.l.fi. Et hec eadē bonorūpossessio con tra tabu.dat̄ etiā patri p̄terito vel ascē denti ꝑ lineā paternā contra testamētū filij emācipati.si talis pater aut parens sit preteritus vt ff.si quis a parē.manu/mis.sit.l.i. Nō aūt matri nec ascendenti ꝑ lineā maternā vt ff.de bonoꝝpossessi. ꝯ tabu.l.illud.§.ad testamenta. Secūda vocat̄ bonorūpossessio s̄m tabu. Et da tur illis qui in testamēto heredes insti tuti sunt vt ff.si tabu.testamen.nulle ex tant.l.i. Et datur ista bonorumpossessio quādo factū est testamentū scriptū non aūt qū testamentū est nūcupatiuū. Nā tūc dat̄ bonoꝝpossessio s̄m nūcupatio/nem vt.C.de bonorumposses.s̄m tabu. l.ij. Alie bonoꝝpossessiones dant̄ abin testato.quaꝝ ꝑma ⁊ tertia in ordine om niū vocat̄ vnde liberi. Et dat̄ liberis ad habendū bona patris vel ascenden/tiū ꝑ patrē. Et nō solū dat̄ filijs sz etiā nepotib⁹ et alijs descendentib⁹ vlterio ris gradus.qui omnes vocant̄ liberi.ff de v̄boꝝ signifi.l.liberoꝝ. Et dico notā ter bona patris.qꝛ ꝑ istā bonorūposses/sionē non ꝑuenit̄ ad bona matris. sed ꝑ vnde cognati vt.C.de legit.heredi.l.fi na. Econtra aūt pater et ascendentes ꝑ lineā paternā admittunt̄ ad bona emā/cipatorum ꝑ vnde legitimi. quia hodie

emancipant cōtracta fiducia vt s̄ de legit.agnato.succes.§.fi. et nō ꝑ vñ parentes.nec ꝑ vñ liberi vtilit̄ vt quidā voluerūt ꝟm glo.hic. Quarta bonoꝝpossessio vocat̄ vñ legitimi ꝑ quā vocātur agnati.et qui loco agnatoꝝ sunt vt s̄ d̄ legit.agnato.succes.§.i. Quīta vocat̄ vñ decē ꝑsone.que dat̄ decē ꝑsonis q̄ preferunt̄ extraneo manumissori. Et sunt iste decem ꝑsone pater et mater.auus ⁊ auia.paterni et materni.filius ⁊ filia nepos et neptis ex filio vel ex filia.frater et sororsiue cōsanguineus siue vterin⁹ Et dicit̄ extraneus manumissor q̄ olim in emācipatiōe emebat familiā.et deinde manumittebat eā.vt s̄ q̄bus mo.ius patrie ptātis soluit̄.§.p̄terea. Sexta bonoꝝpossessio vocat̄ vnde cognati ⁊ datur proximis cognatis qui de iure ciuili nō succedebāt vt ff. de cogna.l.i.p̄mo respōso. Septima vocat̄ tanq̄ q̄ ex familia ꝑ quā bonoꝝpossessionē vocātur collaterales patroni. vsq̄ ad quītū gradum ad successionē liberti. Octaua vocatur vnde patroni que dat̄ patrono ⁊ liberis eius descendētib⁹. Nona vocat̄ vñ vir et vxor ꝑ quā deficientib⁹ descēdentibus et ascendentib⁹ et collateralibus agnatis et cognatis. vocat̄ vir ad successionē vxoris.et ecōtra.excluso fisco vt.C.vnde vir et vxor.l.i: Decima vocat̄ vñ cognati manumissoris de qua manumissiōe dictum est circa quintam bonoꝝpossessionem.

☞ Opponit̄ p̄mo Et videt̄ ꝙ p̄ma bonoꝝpossessio nō bene dicit̄ esse ex testamento sed poti⁹ diceret̄ cōtra testamentum.ꝙ ꝑeā rumpit̄ testm̄.C. de colla.l. vt liberis ¶ So⁹. ¶ Vocat̄ ideo ex testamēto. q̄ nō cōpetit nec dat̄ ista bōꝝpossessio nisi qñ factū est testm̄.

¶ Opponit̄ scd̄o Et videt̄ ꝙ ista nō dz esse p̄ma.ꝙ bonoꝝpossessio ꝟm tabulas est dignior.ꝗ illa dz p̄cedere ¶ Solutio Ista ponit̄ p̄ma q̄ alia scz ꝟm tabu. nō datur donec cōstat de ista.

¶ Opponitur tertio Et videt̄ ꝙ bōꝝpossessio ꝟm tabu.sit suꝑflua.q̄ qñ factū est testm̄ tūc institutus p̄t succedere de iure ciuili ¶ So⁹. ¶ Ista in quibusdaz casib⁹ est necessaria vt notat̄ in.l.certū C.de legit.hēdi. p̄m⁹ ē qñ nascitur posthum⁹ q̄ rūpit testm̄. Nā tūc institutus nō p̄t petere hēditatē de iure ciuili licz posthum⁹ sit mortu⁹. sed petit eā iure p̄torio ꝑ istā bōꝝpossessionē ꝟm tabu. vt l.posthum⁹ ff.de inius.rup.irri.testamē: scd̄s qñ quis ē capite diminut⁹ tꝑe factiōis testamēti.et tꝑe mortis ē sui iuris. Nā tūc institutus nō petit hēditatē iure ciuili.sed ꝑ istā bōꝝpossessionē vt s̄ q̄bus modis testamēta infirmant̄.§.nō tñ. tertius casus est qñ filius institut⁹ est sub cōditiōe tunc pendēte cōditiōe p̄t petere hēditatem ꝑ istā bōꝝpossessionem vt.l.ij.§.sub cōditione ff.de bonoꝝ posses.ꝟm tabulas

¶ Opponit̄ q̄rto Et videt̄ ꝙ filius p̄teritus existens in ptāte nō hz.duas vias cōtra testm̄ ꝑ.l.illud.§.at testamēta.ff de ꝯ tabulas ¶ So⁹. ¶ Istud intelligitur respectu testamēti patris vel ascendentiū ꝑ lineā paternā. Sed illa lex in oppositū allegata loquit̄ respectu testamenti matris et ascendētiū ꝑ lineā maternaz cōtra qd̄ filius non hz ꝑ ꝯ tabu. sed querelā de inofficioso.

¶ Opponit̄ finaliter Et videt̄ ꝙ octaua bōꝝpossessio in ordine omniuz deberet poni septimo loco/ quia in successione liberti patronus et liberi ei⁹ et etiā parentes p̄feruntur collateralibus quibus datur septima bōꝝpossessio ¶ So⁹ Textus iste non obseruat ordinem ꝟm quez fit successio ꝫ ordinē edicti.

¶ Sed eas. Sūmatur sic. Ex p̄dictis decē bōꝝpossessionibus quattuor sunt sublate et remanserūt sex ordinarie bōꝝpossessiones quibus addita est septima extraordinaria.hoc dicit. Sz ꝑ intellectu tex.

☞ Notādū ꝑmo. Qꝛ primo sublata ē bonoꝝpossessio. vnde decē ꝑsone q̄ posita est q̄nto loco qꝛ hodie parēs emancipat ꝯcta fiducia. i. cū securitate ꝙ ipe dꝫ succedē libero emācipato si decedat añ eū vt s̄ de legit. agnato. succes. §. fi. et ꝑ ea q̄ notata sunt ibi. Et loco istiꝰ posita est bōꝝpossessio vñ ꝯgnati q̄ fuit sexta. scd̄o sublata est bonoꝝpossessio tanq̄ ex familia q̄ dabat̄ collateralibꝰ ꝑ̄oni. ⁊ 3ᵒ sublata octaua bōꝝpossessio q̄ dabat̄ patrono et liberis eius et parētibꝰ ipiꝰ qꝛ oēs isti pñt succedere ꝑ ꝯ̄ tabu. vel per vñ legitimi vel vnde cognati. Et ideo sexto loco posita est bonoꝝpossessio vñ vir et vxor q̄ fuit nona. q̄rto sublata ē decima bōꝝpossessio scꝫ vñ cognati manumissori. Eadē ratiōe q̄ sblata ē vñ decem ꝑsone. Et ita remanēt tantū sex bonoꝝpossessiōes. due ex testō scꝫ ꝯ̄ tabu. et ꝟm tabu. ⁊ q̄ttuor abintestato. scꝫ vñ liberi. vnde legitimi. vnde cognati. vñ vir et vxor. Hodie tñ nō opꝫ facē dr̄aꝫ int̄ vnde legitimi et vñ ꝯgnati. qꝛ sublata est dr̄a agnatiōis vt in §. reliquum. in auctē. de hēdi. q̄ abintesta. veniūt. col. ix

¶ Notādū scd̄o ꝙ addita ē septima bonoꝝpossessio ex̄ordinaria ad quā duo requirunt̄. ꝑmo vt det̄ bōꝝpossessio ex aliq̄ lege. q̄ nō est in lege xij. tabulaꝝ. vel ex senatuscōsulto. vel ex aliq̄ cōstitutione ꝑncipis. et ista bōꝝpossessio non hꝫ nomē expressuꝫ. scd̄o requirit̄ ꝙ illa successio ad quā dat̄ bonoꝝpossessio nō sit de iure ciuili capiendo ius ciuile ꝑ lege xij. tabulaꝝ. Et est ista bōꝝpossessio ex̄ordinaria qꝛ dat̄ et ex testō et ab intestato. Et ꝑt poni exēplū ex testō ꝟm glo. h̄ de posthumo alieno instituto q̄ nō pōt adire hēditatē iure ciuili sꝫ ꝑtorio vt s̄ e §. i. dictū est. et hꝫ iste hāc ex̄ordinariā bōrūpossessionē. Pōt etiā poni exēplū ex testamēto et abintestato de eo q̄ moritur apud hostes cuiꝰ bona nō acquirunt̄ iure ciuili. sed ex noua lege cornelia ꝑ istā bonorūpossessionē vt ff. de bonorūposses. l. iij. §. sed si eius. Potest etiā exemplificari qñ testamentū factū ē int̄ liberos cuꝫ quīq̄ testibus. qd̄ valꝫ ꝑ. l. hac cōsultissima. C. de testamētis. Vel qñ testm̄ factū ē cū duobꝰ testibꝰ ⁊ presbytero ꝑrochiano. iux̄ c. cū esses. extra de testamen. Nā sic instituti de iure ciuili legis xij. tabu. nihil haberēt. qꝛ nō valet tale testm̄ illo iure sed succedunt per istā bōꝝpossessionē.

¶ Notādū finaliter ex glo. h̄ sup̄ v̄bo. aliā. ꝙ digniores debent habere altiorē locū. qd̄ seruit bñ ꝑ mulieribꝰ. que sepe solent certare q̄ eaꝝ ꝑmo debet offerre in ecclesia. Nā illa debet ꝑferri q̄ nupta est nobiliori viro. Nā radijs maritorū mulieres choruscāt vt in auctē. de cōsuli. §. hec itaq̄. colla. iiij. fa. l. femine. ff. de senato. Et ad sedādū istā cōcertationē mulierū ꝑt implorari officiū iudicl. vt. l. i. C. vt dignita. or. seruet̄ libro xij.

☞ Opponit̄ ꝑmo sic Et videt̄ ꝙ sunt plures bonoꝝpossessiones q̄ septem qꝛ etiā est carboniana ꝑ. l. i. C. de carbonia. edic. ¶ Solutio ¶ Hic enumerant̄ bonorūpossessiones que tribuūt ius in ꝓprietate. et dant̄ cū cause ꝯgnitiōe. Verū tñ est ꝙ sunt adhuc alie bonorūpossessiones. sed non dant ius in ꝓprietate nec requirit̄ in eis cause cognitio. ⁊ sūt tres. ꝑma dicit̄ carboniana ꝑ quā pupillus cui mouet̄ questio status mittit̄ in bonoꝝpossessionē patris sui reseruato iudicio status vsq̄ in tp̄s pubertatis vt in. l. i. allega. in opposi. Scd̄a est de ventre in possessionem mittendo que datur vxori quādo maritus eius morit̄. et dubitat̄ an sit impregnata an non vt ff. de ven. in posses. mittendo. l. i. §. de inspiciēdo. Tertia est que datur gracia litis agnoscende et datur filio emancipato exheredato qui non cognoscitur iure ciuili vt possit iutentare querelam inofficiosi vt ff. de inofficioso testamento. l. papinianus §. i.

Cum igitur. Summa sic. Fauore creditoris et defuncti statutū est certū tps ad petendum bōxpossessionez scz ānus liberis et parentibus. Alijs aūt centuz dies vtiles quo tpe lapso accrescit bōx possessio nō petita alijs psonis eiusdem gradus. que eam petierūt. qbus nō existentibus admittunt sequētes in gradu ex successorio edicto. et petit bōxpossessio corā iudice sine solēnitate. hoc dicit Et ptz intellectus textus.

☞ Notandū pmo Q. istud tps etiam currit ignoranti ignorātia iuris vt. l. iuris ignorātiā. C. qui ad bōxpos. admit. pnt. Nō aūt ignoranti ignorantia facti vt. l. q̄ diu. eo. titu. allegato. Currit etiā filio scienti licz pater suus ignoret si filius pt patrē certificare. quia filiꝰ pt bonoxpossessionē sine patre petē vt. l. bōx eo. titu. allegato. Nec pt iudex istō tps ad instātiā debitoris vel creditoris abbreuiare fm bar. in. l. si quis ita instituatur. §. i. ff. de hēdi. instituen.

Notandū secō q̄ illi dies dicunt vtiles qñ pōt haberi copia iudicis actori. et rei vt ff. de diuer. et tpa. pscrip. l. i.

Notandū 3°. Q. si prior in gradu repudiauerit bōxpossessionez ante finem tpis sibi assignati statim currit tps illi q̄ post eū admittitur. quia dies nō expectatur cuius euentus nihil opatur vt. l. aliqñ ff. ad velleia. Et ideo nō expectat finis tpis assignati illi priori. Ex q̄ ptz q̄ si duobus separatim cōcessa est pma prebenda vacatura. si infra mensem eam acceptauerint et pmus repudiat eaz ante finē mensis statim currit tempus secundo. faciunt notata p bar. in. l. si maritus ff. de adulte. Circa qd̄ vlterius sciendū q̄ quando habenti ius in aliqua re precipitur a iure vel a lege vt. §. certū tempus aliquid faciat sub pena priuationis iuris qd̄ habet. si dicatur sit ipo iure priuatus. tunc lapso tpe priuatus est. Sed si non dicatur ipo iure. tunc nō est pua/tus. sed requiritur sententia vt in. c. cōmissa. de elec. libro vi. Et illā sententiaz debet precedere monitio fm antho. de bu. in c. cum in cunctis. extra de elec.

Notādū q̄rto. q̄ si aliqs sit exclusus a bōxpossessione vt filius pt petere eā vt agnatus. Et si excludatur vt agnatꝰ pōt petere vt cognatus et ita quis videtur sibij pt succedere vt ff. de successo. edic. l. i. §. sed videndum.

Notanduz quinto q̄ duplex est bōx possessio scz decretalis que decernitur a iudice viuo que fiebat olim cum solēnitate. Et dicitur etiam iudicialis. C. qui ad bonorumpossessionez admit. pnt l. penul. et. l. fi. Alia est edictalis que cōpetit ex edicto pretoris mortui. Et ista petitur sine solēnitate iuris vt ff. de bonoxpossessionib⁹. l. iij. §. sed si nemo. decretalem hodie nō habemus in vsu sed potius edictalem.

Notandum finaliter Q. alique bōx possessiones hodie adhuc sunt necessarie vt contra tabu. et vnde vir et vxor Alie autem non sunt necessarie nisi in quibusdam casibus. Exquo prouisum est iure auctenticoruz de alijs remedijs vt in aucten. de heredi. qui ab intestato veniunt. p totum. collatio. ix. Si tamen volumꝰ. vti possumꝰ hodie istis bonorumpossessionibus.

Titulus XI

De acquisitione per arrogationem.

Cōtinuatur sic. Dictum est q̄ modo res acquiruntur per vniuersitatem ex testamento et abintestato iure ciuili. et etiam iure pretorio per bonorumpossessionem. Cum igitur res etiam acquiruntur per vniuersitatem arrogatione